

УДК 615.825:578.834"Covid-19"

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ ІЗ КОРОНАВІРУСНОЮ ХВОРОБОЮ COVID-19

Ореста ДЗІСЬ¹, Зоряна КОРИТКО¹, Олександра ТОМАШЕВСЬКА², Євген ДЗІСЬ²

¹Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна;

²Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Вступ. Нова коронавірусна хвороба COVID-19 часто призводить до тривалого зниження функціонального стану й працездатності пацієнтів. Тож проведення фізичної реабілітації (ФР) у комплексі медичної допомоги хворим на COVID-19 є вкрай потрібним.

Мета. Виявлення впливу ФР на функціональний стан і якість життя (ЯЖ) пацієнтів з COVID-19.

Методи. Із застосуванням опрацьованої анкети, проведено анонімне опитування 68 осіб, які перенесли COVID-19 з пневмонією: 26 чоловіків і 41 жінки віком 18–90 р. (у середньому 53 р.). Для визначення ефективності ФР оцінювали загальний стан здоров'я за 100-бальною відсотковою шкалою та рівень функціонування (РФ) за шкалою Post-COVID-19 Functional Status (PCFS) [1]. Статистичне опрацювання результатів проведено за допомогою пакета програм «Statistica for Windows 6.0».

Результати. Серед обстежених осіб ФР проводили лише в 37 випадках (54%). Тож сформовано дві групи пацієнтів: 1 група (37 осіб) – із застосуванням ФР, 2 група (31 особа) – без застосування. Методами фізичної терапії (ФТ) були позиціонування, аеробні вправи для різних груп м'язів, дихальна гімнастика, ходіння, плавання [2, 3]. Переважна більшість пацієнтів 1 групи, 31 особа з 34 (91%), займалися ФТ самостійно (участь реабілітологів становила лише 2 випадки, 6%), а для навчання методик використовували переважно інтернет-ресурси (17 осіб із 33,52%). За ЯЖ перед виникненням хвороби 1 і 2 групи не відрізнялися між собою (відповідно, $80,7 \pm 13,3\%$ проти $82,6 \pm 11,5\%$, $p > 0,05$). Натомість після гострого періоду хвороби ЯЖ значущо більше знизилася в осіб 1 групи й становила $58,1 \pm 17,0\%$ проти $66,8 \pm 15,4\%$ у 2 групі, $p = 0,026$. Після видужання ЯЖ пацієнтів 1 групи істотно підвищилася порівняно з поліпшенням у 2 групі, а саме на $15,9 \pm 11,5\%$ проти $9,7 \pm 8,9\%$, відповідно ($p = 0,019$). Не всі пацієнти 1 групи, а лише 23 з 35 (66%) дотримувалися прон-позиціонування. У пацієнтів, які почали ФТ в гостру фазу хвороби (9 осіб з 25, 36%), порівняно з тими, хто займався ФТ лише в післягостру фазу (16 осіб, 64%), відбувалося значущо менш виражене зниження показника ЯЖ після гострої фази порівняно із станом до виникнення хвороби (відповідно, на $11,1 \pm 7,8\%$ проти $30,0 \pm 14,1\%$, $p = 0,002$). Загалом 27 пацієнтів із 30 осіб (90%) 1 групи вказали на ефективність проведеної реабілітації, найчастіше добрий ефект (21 особа, 70%), і лише 2 особи (7%) – на неефективність. Рівень функціонування за шкалою PCFS значущо поліпшився порівняно зі станом до початку реабілітації (відповідно, $0,83 \pm 1,07$ проти $1,9 \pm 3,0$, $p = 0,008$). Все ж ЯЖ після видужання в 1 групі не досягла рівня, який був до хвороби (відповідно, $74,1 \pm 13,0\%$ проти $80,7 \pm 13,3\%$, $p = 0,001$).

Обговорення і висновки. Результати дослідження вказують на потребу застосування ФТ для реабілітації пацієнтів із COVID-19, оскільки за оцінюванням пацієнтів вона є ефективною в 90% випадків, сприяє істотному підвищенню РФ, більш значному поліпшенню ЯЖ, ніж в осіб, яким не проводили ФР. Розпочинати ФТ слід вже в гостру фазу хвороби, оскільки це зумовлює менш виражене погіршення ЯЖ. Для підвищення ефективності ФР слід проводити її під контролем реабілітологів із застосуванням індивідуальних реабілітаційних програм.

Ключові слова: COVID-19, фізична терапія, реабілітація.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Протоколу надання реабілітаційної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою (COVID-19) та реконвалесцентам : наказ МОЗ України від 20.04.2021 № 771.
2. Дзись О.Є. Особливості легеневої реабілітації пацієнтів з легкою формою COVID-19 під час амбулаторного лікування / Дзись О.Є., Коритко З.І., Тимрук-Скоропад К. А. // Фізична культура і спорт в освітньому просторі: інновації та перспективи розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Влоцлавек, 2021. – С. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-044-5-11>.
3. Підходи до легеневої реабілітації пацієнтів із різними формами COVID-19 / Тимрук-Скоропад К. А., Коритко З. І., Томашевська О. Я., Дзись Є. І., Дзись О. Є. // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2021 – Т. 6, № 3(31). – С. 317–323. DOI: <https://doi.org/10.26693/jmbs06.03.317/>